

Vammaisneuvosto 01.12.2022 § 12

§ 12

Lausunto koskien vammaisten palvelujen myöntämisen perusteita

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Kalle Hietala
Kamppi Kaisa

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto päättää antaa seuraavan lausunnon vammaisten palvelujen myöntämisen perusteista:

Vammaisten palvelujen myöntämisen perusteet

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto antaa lausunnon asiakirjasta, johon on kerätty eri kunnissa nyt käytössä olevia vammaispalveluita. Palvelut ja niiden myöntämisperusteet ovat kuvattu hyvin yleisellä tasolla, joten yksityiskohtaista kommentointia ei voida niiden perusteella tehdä. Yleisesti voidaan todeta, että osa palveluista on kohdennettu hyvin kapealle ryhmälle (esim. diagnoosi), vaikka vastaavaa tarvetta on myös muiden vammaisryhmien henkilöillä. Palveluja myös kuvataan hyvin yleisin termein kuten kohtuullinen, päivittäin, eniten tarvitseva. Käsitteiden tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä.

Palveluihin liittyvät kommentit:

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeen arvioinnissa tulee huomioida henkilön elämäntilanne ja rooli perheessä

Omaiset voivat olla mukana arvioinnissa, kun henkilö on vajaavaltainen esim. alaikäinen huollettava

Asiakkaan palvelutarve selvitetään laaja-alaisesti. Tämä ei saa johtaa siihen, että asiakkaan yksityiselämää loukataan, jos tietojen keruu on tarpeettoman laajaa palvelutarpeen kartoituksessa

Asunnon muutostyöt

Muutostyötä ei saa rajoittaa siten, että asiakas ei saisi elämänsä aikana muuttaa uudelleen.

Asiakas on oikeutettu itse valitsemaan, missä asuu ja kenen kanssa.

Kohtuulliset kustannukset – miten määritellään?

Miten muutosten huolto on järjestetty, kuka korvaa?

”muutostöitä ei tehdä laitoshoidon tarpeessa olevan henkilön asuntoon”, kuka/miten määritellään laitoshoidon tarve?

Jos laitoshoidoa ei voida järjestää välittömästi, henkilön tulee selvittää kotona ehkä useitakin vuosia

Auton hankinta

Miten määritellään eniten tarvitseva?

Hakemuksia voi tulla koko vuoden

Kuka henkilökohtaisesti tarvitsee paljon vai muihin verrattuna.
Kohtuulliset kustannukset – miten määritellään?

Henkilökohtainen apu

Tulee huomioida, että vammainen henkilö on vammainen myös ikääntyessään.

Henkilökohtaisen avun järjestämistavat tulee kuvata

Henkilökohtainen apu tulee järjestää henkilölle parhaiten sopivalla tavalla

Kommunikaatio-opetus

Palvelu tulee järjestää kaikille niille henkilöille, joilla on siihen tarve.

Palvelussa tulee huomioida myös tekniseen kehitykseen, joka tuo uusia mahdollisuuksia ratkaista tarvetta

Koululaisten ja opiskelijoiden aamu- ja iltapäivähoito sekä loma-ajan hoito vammaisille henkilöille

Palvelu on nyt kohdennettu kehitysvammaisille ja autisteille. Miten ratkaistaan niiden vammaisten tarve, jotka eivät kuulu näihin ryhmiin, mutta eivät selviä yksin kotona?

Liikkumistaidon ohjaus

Palvelu tulee järjestää kaikille tarvitsijoille. Esimerkiksi uuden apuvälineen käyttökoulutus.

Tuettu ja tehostettu asuminen

Eikö myönnetä 'palveluasuminen kotiin' päätöksiä?

Tukihenkilö

Tukihenkilöt ovat vapaaehtoisia, joilta ei edellytetä ammatillista osaamista tai työkokemusta lasten kanssa. Tämä ei ole välttämättä hyvä asia, varsinkin kun on kyse alaikäisistä lapsista.

Mainitaan, että asiakkaat ovat vammaisia henkilöitä, jotka mm. tarvitsevat tukea vaikeassa elämäntilanteessa. Tässä kohdin osaamaton/kokematon tai ei-ammattitaitoinen voi aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä.

Työtoiminta

Palvelun kuvauksessa tulee selkeästi mainita, että tämä on palvelu eikä ansiotyö -osallistuja maksaa käytännössä työtoiminnasta enemmän omakustannuksia kuin saa siitä tuloa.

Yhteenveto

Vammaisneuvosto katsoo, ettei näin yleisellä tasolla olevan asiakirjan perusteella, voida myöntää yhdenvertaisia palveluja koko hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto haluaa osallistua lopullisen palvelukuvauksen tekemiseen ja kommentoida esitystä ennen asian varsinaista päätöksentekoa.

Käsittely

Jäsen Marsa Valtonen ehdotti, että kohdasta 'Asunnon muutostyöt' poistetaan 1. lause seuraavasti:

Uusimuoto:

Asunnon muutostyöt

~~Muutostyötä ei saa rajoittaa siten, että asiakas ei saisi elämänsä aikana muuttaa uudelleen.~~

Asiakas on oikeutettu itse valitsemaan, missä asuu ja kenen kanssa.

Kohtuulliset kustannukset – miten määritellään?

Miten muutosten huolto on järjestetty, kuka korvaa?

"muutostöitä ei tehdä laitoshoidon tarpeessa olevan henkilön asuntoon", kuka/miten määritellään laitoshoidon tarve?

Jos laitoshoidoa ei voida järjestää välittömästi, henkilön tulee selvittää kotona ehkä useitakin vuosia

Muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Vammaisneuvosto päätti hyväksyä lausuntoehdotuksen koskien vammaisten palvelujen myöntämisen perusteita huomioiden käsittelyssä esille hyväksytyt muutosehdotukset.

Selostus

Vammaisneuvosto on saanut lausuntopyynnön koskien vammaisten palvelujen myöntämisen perusteita. Lausuntopyynnön taustalla on myöntämisperusteiden yhtenäistäminen, sillä hyvinvointialueen kunnissa on ollut eriäviä käytänteitä. Myöntämisperusteiden tavoitteena on yhtenäistää myöntämisperusteet koskemaan koko hyvinvointialuetta.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria

